

**URBANISTIDE UUDISKIRI NR 11
SEPTEMBER 2012**

U #11

Seekordne U täidab hoolega oma nimetuse teist sõna – **uudiskiri**. Suve alguses külastas Tallinnat märkimisväärne hulk rahvusvahelisi linnaaktiviste. Järelkaja toimunud sündmustele jagavad ürituste korraldusega seotud isikud Andreas Wagner ja Elo Kiivet. Akadeemilise urbanistika juhtkonnas Eesti Kunstiakadeemias on tööd alustanud uus õppetooli juhataja Maros Krivy – urbanistika õppetooli tuleviku ja Marosi enda kohta loe temaga tehtud intervjuust. Kooli alguse puhul viipame kätt eelmise aasta sangaritele ja anname korralise ülevaate kevadel kaitstud lõputöödest.

U ootab uusi tuuli: on aeg uudiskirja sisu ja vormi kohendada, et uus hoog meid veel kaugemale lennutaks. Selleks palume, kallid lugeja, sinu abi – loodame, et leiad mõne minuti, et vastata U **lugejaküsitlusele**. Sinu arvamus juhib meid loodetavasti veel sisukamate, huvitavamate ja vormilt lugejasõbralikumate Ude radadele.

Küsitluse leiad siit.

IN ENGLISH

This time U is taking its name very seriously – it is firstly and mostly a **newsletter**. So, U11 is tackling the themes and events of the passing summer. In the beginning of this summer Tallinn was visited by a considerable number of international urban activists. Follow-up of the events is given by two of the organisers Andreas Wagner and Elo Kiivet. There are new breezes blowing in the academical staff of the Estonian Academy of Arts urban studies programme – the chair has been taken over by new professor Maros Krivy. You can read about the future of the urban studies and get to know Maros better from the interview and a thorough bio included. To celebrate the new academic year we send away the last years heros and list the theses defended last spring.

U has been around for 2 years and 11 numbers and it is time to adjust the content and form, so that the new energy could take us further. For that we ask you, dear reader, to find few minutes to answer the readers **feedback form**. Your opinion can lead us towards a newsletter that would be more rich and interesting in content and reader friendly in form.

Follow this link to get to the form.

Ülevaade

“Activism through institutions or peremptory voluntary hands-on-ism or show-up-ism?”
A lesson in radically rethinking urban activism
–Andreas Wagner 3

Linnaaktivistide suvelaager Tallinnas
–Elo Kiivet 6

Urban activists' summer camp in Tallinn
–Elo Kiivet 6

Eestis kaitstud magistritööd 2012 10

Nähtav ja nähtamatu inimene linnaruumis
–Madli Maruste 12

Intervjuu

Interview with Maros Krivy 13

Üritused

Experimenta Urbana suvekool Kasselis
–Mari Hunt ja Nele Moor 15

Ülevaade Tampere toimunud toidu-
teemalisest üritusest “Coop Camp”
–Terje Ong 17

Toimunud / tulemas 17

Lugemist

Lasnamäe ajaleht
–Stella Skultšjova, Mirjam Reili ja Kerli Virk 20

Urban photo

–Petra Počanić 20

Petra Počanić

Ülevaade

INURA MEETING IN TALLINN 2012

"ACTIVISM THROUGH INSTITUTIONS OR PEREMPTORY VOLUNTARY HANDS-ON-ISM OR SHOW- UP-ISM?" – A LESSON IN RADICALLY RETHINKING URBAN ACTIVISM

Andreas Wagner, organising team

During this year's INURA meeting in Tallinn, hosted by Linnalabor at the end of June, an

unprecedented number of activists and scientists from more than 30 different cities gathered to form an agglomeration of knowledge and experience of urban life.

We asked this well-mixed body of wisdom about their **ideas on urban activism** – what it is, how it has changed over time and how research can inform and link actors, groups and agendas throughout a city and beyond. The guests from afar and the local audience could hear about activists' lives and deeds, historical comparison and outlooks on trending topics all over European cities. Most of the presentations are available online.

Traditionally, the annual INURA meeting revolves around four themes: learning about the issues and discussions in the hosting city; exchanging info about the events that took place throughout the year worldwide; specific work and research presentations by network members and network outsiders; and the advancement of specific INURA-based projects, in this case the New Metropolitan Mainstream. Ideally, the setting would connect local activists to other existing networks and give us all in Tallinn an idea how to continue with our own little 'big' struggles.

For the first time in its 20-year history, this meeting was held in a post-soviet arena. It took on a monumental task of introducing a city loaded with prior images, high expectations and a very particular setting of urban activism to a

sophisticated audience. Fuelled by curiosity, our guests were extremely eager to soak up every bit of information, and so during panels and discussions presenters and commentators tried to find a balance between pointing out the newly found knowledge and simultaneous reflection. For me it was very interesting how people from similar fields who share inspiration and motivation react on a **whole different kind of urban activism** that was presented to them in Tallinn, an activism that was called at times middle class, particularized or tame by the participants. Critical remarks revolved around the under-representation of the Russian-speaking community at the conference and the recurring references to national frameworks rather than the city as a scope. Yet there were also voices – especially from the younger INURA members – who appreciated the interesting and constructive challenge to a dominant view on how urban activism is being perceived, especially from the critical left. Undeniably the highlight of the events in Tallinn was the evening revolving around the screening of the documentary “The New World – Uus Maailm”. Under the impression and at the presence of the cast and director, many of the long time INURA members were reminded of their own lives and stories.

In discussing activism, **Margit Mayer**, a scholar and representative of the academic “Right to the City” movement, carefully pointed out the structural discrepancies in Tallinn to comparable places in the Western hemisphere. In trying to understand the **lack of radical thought and action** compared to movements in urban centres as we saw it rising in particular during the last year in other places of the world, she asked: What is the level of routine and experience of the activists in demanding changes in urban processes in Tallinn? What is their level of frustration or satisfaction? It seems that the civil society in Estonia has not reached a similar point of frustration in dealing with its representational political leaders to take onto the streets like the wide variety of people have done for example in Madrid or Stuttgart. Observing the population’s low interest in getting involved and voicing their needs and demands – no matter on what ideological side – she also raised another sensitive point: Only an established civil society can discuss whether or not urban activism or popular participation only replaces an inactive city government in domains like urban planning and social justice or if it does by itself guarantee a better city that is for the people, not for profit.

Margit also points out similarities to Western cities like the incorporation of ideas and people (i.e. creative scene, artists, activists) as tools in the interurban competition, branding cities as creative, and location policies. Too often subcultural practices get picked up, enjoy privileges, but then have to deal with the seduction by power and the watering down of their own principles. At the same time, while being

incorporated, they are not demanding enough power in return.

Another long-time INURA member, **Michael Edwards**, made a beautiful statement suggesting a sharp image of urban activism that unites intimate solidarity with each other with cutting edge research. We need to analyse what happens in the world, starting from our own plot, neighbourhood and city. Only the stories we tell and share can create an alternative narrative and thereby another view of the world. He pleaded for scaling joint actions of local matters, because there is an undeniable value in sharing your own methods and experiences also with those groups and people not directly related to your cause. Michael dismissed the simplistic view on success or failure of achieving goals in urban activism. It is more important to take part in the discursive process. Learning how to form an opinion, exchange those views constructively and publicly – that is the real success. This links up smoothly with Margit’s idea of the development of the local civil society. The topics and platforms of urban activism which he – in accordance with many other commentators – points at, are housing conditions, affordability and quality of transport services and privatization of public spaces and the commons. Those are and most likely also will be in the future causes for confrontation in cities.

I would like to advertise **Alan Prohm’s** idea of “peremptory voluntary hands-on-ism or show-up-ism”, my favourite quote of the week. He referred to his experience in the occupy movement in Helsinki and as an artist and urban dweller, Alan discussed the potential of converting the identity of urban members into a common identity, and asked how to achieve this accumulation effect. He pointed out that urban activists all over the world are realizing that there are common obstacles like gentrification, exclusion of participation and environmental issues – all resulting from similar causes. It is important to understand the ripple effects of the general realization that is now under way. These effects connect individuals and force solidarity of networks in cities, with networks of the small footholds we gain in different neighbourhoods – physical in terms of space or virtual in terms of governance.

As enlightened activists we have to communicate the fact that there isn't a default setting for decision making anymore. We need to embrace a new subjectivity and identity: “This is our democracy, I am a person, this is my government, I am with all of us part of the public, we are in public space, and hence we are doing our democracy ourselves!” The goal must be a role model of citizen activation that emerges out of citizen participation: not more representation or participation, but showing up and taking over the decision making process. This process takes time, and it has to grow in order for people to believe in it.

Petra Počanić

Activism - what's going on?

The developmental trajectory of post-soviet civil societies in urban centres is certainly not comparable to those which INURA members predominantly experience and follow. Also, the presentations and discussions have shown that a lot of topics on the agenda outside of our setting in Estonia might not be directly comparable. That might have made it more difficult for the audience to engage with a sharper discursive exchange. In retrospect, I personally would have appreciated if the research efforts would have been more emphasized and published, and a stronger discursive criticism on the side of the locally active academia and research scene had been made. After all, the discussion among those present is still the highest good.

As **Teele Pehk** mentioned, urban activism in Tallinn lies in the institutions, not on the streets. No big uniting goals seem to be able to spark and enlighten the myriads of particularized, instrumentalized, project-based initiatives. Maybe the most important thing we can learn from this meeting is the fact that powerful actors in the urban arena – may they be businesses, government, administration, or other – have to and can only be faced by voices from the public, cooperating across thematic lines and exchanging methods and experiences on a personal, informal and collegial way. The big ideas and goals might be gone for good,

but in a vague hope for a more radical development, we should remember to backpedal on our far too often lonely rush through the urban life. We can check and balance our own efforts along the INURA principles that can be translated into an **active urbanism**, the freedom of Tallinn's citizens to shape their own ideas of urbanity: social justice and empowerment of people; the importance of ethnic and cultural diversity; the need to oppose racism, class and gender discrimination, polarization of income and destruction of natural environments; the sustainable planning of urban development with the contributions from academics, the arts, political activists and social movements. There is a harsh truth for the people stuck in egoistic and ignorant agendas – urban activism, the cultural scene, and the diversity in lifestyles is nothing that you can incorporate at will. Their existence is the result of meaningful effort for difference, constant struggle against endemic ignorance and disagreement with the default status: "Yes, we do culture! Yes, we make your city enjoyable! Yes, we start businesses. But so do we demand!"

Relevant links

INURA Conference page
Blog post by Chiara Valli
Blog post on Virtual Geography

LINNA- AKTIVISTIDE SUVELAAGER TALLINNAS

Elo Kiivet, arhitekt

14. juunil alguse saanud Euroopa Komisjoni elukestva õppe programmi Grundtvigi viiepäevane töötuba võttis eesmärgiks koguda kokku võimalikult mitmepalgeline ja paljurahvuseline linnaaktivistide ja -entusiastide grupp. Ülesanne oli võtta käsile **Tallinna asumiseltside „müsteerium“**:

- miks osades linnaosades on elanikud justkui aktiivsemad ja koonduvad kodanikualgatuse korras vabatahtlikesse seltsidesse?
- kas linnaruumi spetsiifika loob eeldused aktivismi kujunemiseks, või vastupidi, kas linnaruum võib pärssida seltside kujunemist?
- kuidas positiivseid aktiivseid protsesse julgustada ning elanikke koduseinte vahelt ühisesse hoovi meelitada, et elavdada ja kodustada anonüümne eikellegimaa privaatsete korteriomandite vahel?

Osalejatele tehtud konkurss, kus CV ja ankeediga oma väärtust tõestama pidi, õigustas ennast täielikult ning korraldajatele valmistas äärmiselt positiivse üllatuse, et hoolimata erinevatest hariduslikest taustadest olid kõik hingelt aktiivsed urbanistid, kel juba muljetavaldav kogemustepagas kodumaalt kaasas.

Erisuguseid (elu)kogemusi arvestades kulusid esimesed poolteist päeva nii loengute kui ka ekskursioonide kaudu Eesti ja Tallinna omapärade ja taustsüsteemide tutvustamisele. Nii said osalejad lisaks teoreetilisele sissejuhatusele juba vahetuma ettekujutuse erinevatest linnaosadest – retked Kalamajja, Uude Maailma, Kadriorgu ja Lasnamäele peegeldasid kõik omal moel Tallinna erinevaid nägusid. Ühelt poolt soovisime osalejaid hoida võimalikult „valgete lehtedena“, kes eelarvamustevaba eemaltvaatajana etteantud probleemi julgelt lahendama asuksid. Samal ajal soovisime rõhutada iga konkreetse situatsiooni/ koha omapära.

Väljapakutud projektialad valisime peamiselt ühe kriteeriumi järgi – asumis pole toimivat seltsi. Järgnevad tunnused pidid olema aga võimalikult erinevad, et pilt liiga ühetaoliseks ei muutuks ning iga grupp saaks oma kohale läheneda

URBAN ACTIVISTS' SUMMER CAMP IN TALLINN

Elo Kiivet, architect

European Commission's five day lasting lifelong study programme Grundtvig's workshop that started on the 14th of June aimed to gather a diverse and multinational group of urban activists and enthusiasts. The task was to solve the **'mystery' of Tallinn's local communities**:

- Why does it seem that in some districts inhabitants seem to be more active and gather into voluntary community associations?
- Do the specifics of urban space create the preconditions for activism or *vice versa*, can urban space be an obstacle on the way of forming community groups?
- How to encourage positive active processes and entice residents to use the shared yards and liven up and make the anonymous no man's land between houses more homely?

The audition held, where the potential participants had to prove their value with a form and a CV, justified itself completely and was a positive surprise for the organisers. Despite different educational backgrounds each and everyone turned out to be an active urbanist with impressive experiences from back home.

Taking into account different (life)experiences the first day and a half was spent on introducing the local specifics and background systems of Estonia and Tallinn. That was done both through lectures and excursions. It was important that in addition to the theoretical introduction the participants would get an overview of different districts in the city – trips to Kalamaja, The New World, Kadriorg and Lasnamäe all reflected different faces of Tallinn. One aim was to keep the participants as open-minded as possible, so that they could solve the problem without preconceptions and the courage of a distant viewer. At the same time we tried to emphasise the specifics of each local situation/location, so that the solutions would be as emphatic as possible.

The project areas were chosen based on one main criterion – the communities did not have

teistsuguse nurga alt. Nii esindavad projektialad – **Rotermanni, Liivaoja, Paekaare ja Keldrimäe** kvartalid – kõik erinevaid linnaruumilisi kvaliteete, paiknedes graafiliselt kaheteljelise, uus-vana ja monofunktsionaalne-multifunktsionaalne diagrammi erinevates sektorites.

foto: Ruta Taraskeviciute

Töötoa sisu ehitasime üles *design thinking* meetodile, mille keskmes on eelarvamustevaba vaatlus. Viimasele järgneb probleemi fookuse leidmine, õigete küsimuste otsimine ja võimalikult paljude vastuste väljapakkumine. Töötoa eesmärk oli kiirete ajurünnakute abil pakkuda välja lahendus ning testida seda kohapeal koos tagasisidega – empaatia abil ühendada iga osaleja (probleemi lahendaja) personaalne kogemus ning lõppkasutaja (lahenduse subjekt) suhtumine ja tegelik kasutamine – püüda inspiratsiooni kaudu inspireerida. Lahendus võis olla prototüüp (reaalne ruumiline sekkumine) või stsenaarium (teoreetilisem ja pikaajalisem käsitlus antud ala tuleviku kujundamiseks). Ainukesed kohustuslikud elemendid töötoalistele olid INURA konverentsi raames toimuv finaalekskursioon, mida iga grupp oma projektialal läbi viis, ning kirjalik kokkuvõtte ideest ja tulemustest.

Lühidalt grupitööde tulemustest.

Rotermanni grupi põhimureks oli kvartali segased maaomandussuhted, mille tagajärjel inimesed enam ei hooma, kas viibivad avalikul või eramaal. Korraldajatele tundus grupi poolt esitatud probleemipüstitus huvitav: linnakodanikud reeglina ei tea ja tihti ei hooligi, mis tüüpi ruumi nad tegelikult kasutavad ning selles osas võiks neid harida – omaette küsimus, kas täpsem teadmine ka teistsugust ruumipraktikat loob. Ühe võimaliku lahendusena pakuti välja, et hoonetevahelise ruumi võiks arendaja peale väljaehitamist linnale üle anda, nii et kõik tänavad, läbikäigu- ja olemiskohad oleksid selgelt ja üheselt avalikud ega sisaldaks sulgemisohtu või muid keeldusid, mis juba oma olemuselt aktiivsust, julget pealehakkamist ja loovust pärsivad. Ekskursioonil väljakäidud mõte, et antud kvartalit ei tohikski elustada, vaid see peaks jääma kõigile tulevastele arendajatele memoriaaliks õppetunnist, kuidas mitte planeerida, kohalike seas poolehoidu ei leidnud.

a functional community association. All other characteristics aimed to be as diverse as possible so that the picture would not be too similar and every group could approach the place from different angles. The project areas – **Rotermanni, Liivaoja, Paekaare** and **Keldrimäe** quarters all represent different qualities of urban space, located graphically on different sections on a graph with crossing xy-axis (new-old and monofunctional-multifunctional).

The content and workshop was based on the method of design thinking, aiming to direct the whole process as creatively as possible. Key idea was observation free of preconceptions, that creates a ground for understanding and empathy. The focus of the problem had to be found, focusing on finding the right questions and suggesting as many answers as possible. The aim was in a humanistic and creative way, through quick brainstorm sessions, offer a solution and test that on the spot with feedback – through empathy connect each participant (the problem solver) with personal experience and the final user's (the subject of the solution) attitude, and actual use – to try to inspire through inspiration. The solution could have been a prototype (a real spatial intervention) or a scenario (a more theoretical and longer insight into developing of the area). The only compulsory elements were the final excursion taking part within INURA conference, that each group had to carry through in their area and a written summary of the ideas and results.

foto: Ruta Taraskeviciute

Shortly about the results. Central concerns of the Rotermanni group were the confusing land ownership in the area, resulting in people not realising whether they are on public or private land. The organisers found the problem postulation interesting. Citizens often don't know and often don't even care, what kind of land they are using and they should be educated in that – a question on its own is, if the newer, more precise knowledge would create a different use of the space. One potential solution suggested was that the space between buildings should be given to the city after the development has been finished, so that all the streets, passage ways and places would be clearly

Petra Počanić

Lasnamäe grupp võttis endale ambitsioonika ülesande ruumi realselt sekkuda ja sinna oma jälg jätta. Grupi tugeva analüüsi ja põhjalike vaatluste-intervjuudega kaardistati kohalike elanike (uskumatult vastuolulised) mured, ootused ja soovid ning kvartali ruumilised puudujäägid. Olukorra parandamiseks pakuti välja eri strateegiaid (välikino, grillplatsid, kuulutusetahtvel, koostehtav mööbel ja aiandus, piknikud jm üritused) ning pikemaajalisem stsenaarium asumiseltsi, kohalike, ametivõimude ja vabaühenduste partnerlussuhete loomiseks. Päriruumilise sekkumisena kirjutati kasutult seisvale platsile hiigeltähtedega „Võta oma ruum tagasi“ / „Reclaim your space“, mis kõrgete majade ülemistesse akendesse äratussõnumit edastaks.

Keldrimäe puhul selgus, et peamiselt keskturna naabruse tõttu multifunktsionaalsena tunduv ala ei toimi sugugi nii mitmekülgsest, vaid lausa vastupidi – on peamiselt kiire läbikäiguruum, kus puuduvad sotsiaalset suhtlust võimaldavad kohad ja väliruumi kasutama meelitatav elementaarne linnamööbel. Kolmas grupp võttis eesmärgiks minimaalselt sekkuda, andes elanikele soovi korral võimaluse aktiveeruda, et mitte mõjuda liiga agressiivselt. Keldrimäelaste aktiveerimiseks korraldati maasikapiknik, mille kolmkeelsed kuulutused kahjuks majaseintelt ülikiiiresti kadusid. Üritus oli mõeldud präänikuna, millega inimesi oma korteritest välja meelitada, et sealt juba konkreetsemate sammudega, kohaliku konsensusega edasi minna.

public and would not be endangered by being closed off or other blocks, which by their nature are on the way of being active, involved and creative. The suggestion made on the excursion that the quarter should not be enlivened, and should be kept as a lesson in "how not to plan" did not find much support amongst the locals.

The group dealing with Lasnamäe took up an ambitious task to create a real urban intervention and leave their mark. Really strong and thorough analysis made by the group used observation and interviews to map local residents' (extremely controversial) problems, expectations and wishes and spacial deficiencies of the space. They suggested different strategies to improve the current situation (outdoors cinema, areas for grills, message board, urban furniture and gardening, picnics and other events) and also a more long term scenario for creating partnerships between the local community association, the residents, government and NGOs. As an actual spatial intervention they used an empty plot to write with giant letters "Reclaim your space", that would forward an activating message to the top windows of the high buildings.

Considering Keldrimäe, it came out that area that seems multifunctional because of the proximity to a market is not as diverse as it seems, on the contrary – it is mostly a through way, where spaces for social interaction and elementary urban furniture

Linnakvartali elustamist nägi grupp eelkõige mitmeharulise ja ettenägematu protsessina, mida suunavad ainult tegelikud elanikud, mitte kõrgeltharitud ja kohavõõrad spetsialistid.

Ajalised piirangud seadsid omad raamid ka valminud projektidele, sest ilmselgelt ei piisanud töötoa päevadest projektialast piisava ülevaate saamiseks, mis oleks taganud põhjalikumad ja kohalike oludega paremini haakuvad lahendused. Inspireerivaid visandeid ja mõtteid tulevikuks pakkusid grupitööd kindlasti. Küsimus ongi selles, kuidas kohalikke teadmisi ja kogemusi värskepilgulise ja võõramaise oskusteabega kõige efektiivsemalt ristata. Linnaaktivistide laagri korraldamine on kriitilise massi kaasabil maailmaparandava sünergia kujundamiseks vaid üks stardipunkt; saadud kontaktide hoidmine, erinevate kogemuste talletamine, edasise foorumi kujundamine alanud diskussioonide jätkuks ning mõttemängudest projektide loomine on ehk olulisemgi veel.

Kas korraldajate tõstatatud küsimused said töötoas lahendatud? Kui kirju taustaga grupid pakkusid välja virgutavaid vaatenurki, siis ammendavate vastuste saamiseks tuleks neid kõiki põhjalikumalt ja pikemaajaliselt kohalikes oludes testida, nägemaks, kas utoopiast saab reaalsus. Tööde edasiarendamise potentsiaal annab aga kindlust, et püstitatud teema on aktuaalne ning **kodanikuaktiivsuse** kasvust ei tohi mööda vaadata ka Tallinnas. Iseasi, kes ja kuidas seda kasva(ta)-misprotsessi juhtima peaks. Tundub, et urbanistid on selleks valmis.

„Urban Activism in Post-Socialist Cities“ toimus 14.-20. juunil Tallinnas. Töötoa eestvedajad oli linnalaborandid Regina Viljasaar, Ulrika Rosenblad, Einike Leppik ja Epp Vahtramäe ning arhitekt Elo Kiivet. Kokku osales töötoas 15 aktivisti 15st Euroopa riigist. Laagri korraldust toetas SA Archimedes.

Linnaaktivistide laagri koduleht on siin. Töögruppide kokkuvõtteid saab alla laadida siit.

that would invite to use the space are lacking. The group aimed to intervene minimally, in order not to come across too aggressive and direct too much and give the residents a chance to be active. To activate the area they organised a strawberry picnic. Unfortunately the ads written in three languages disappeared from the walls rather quickly. The event was meant to be a carrot enticing people into coming out from their flats and the aim was to take it further with more concrete steps from there. The group saw the enlivening of the quarter as multi layered and unpredictable process that should be directed by the residents, not by highly educated specialists who are not familiar with the space.

The time limits of the workshop were also framing the projects, obviously the days set aside for the workshop were not enough to gain a sufficient overview of the areas, which would have resulted in more thorough solutions taking account the local specifics. But inspirational drafts and thoughts were given to both sides. The question is how to effectively cross local knowledge and experience with the fresh-eyed and foreign know-how. Organising a camp for urban activists in only one option, a starting point to develop a world changing synergy. Keeping the contacts made and preserving the experiences and using that to create a forum to continue the discussions to start projects that would be bigger than just ideas on paper, could be even more important.

Did the questions postulated by the organisers found answers during the workshop? We can claim that diverse groups offered enlightening perspectives, but in order to find exhaustive answers they should be tested more thoroughly and during a longer time in local situations, to see if the utopia can be a reality. The potential that each proposal had for further development proves that the topic is actual everywhere and the rise of **citizen activism** should not be ignored in Tallinn – who and how this growing process should be directed? It seems that urbanists are ready for it.

„Urban Activism in Post-Socialist Cities“ took place during 14th – 20th June 2012 in Tallinn. The workshop was lead by people from the Estonian Urban Laboratory Linnalabor: Regina Viljasaar, Ulrika Rosenbald, Einike Leppik and Epp Vahtramäe and architect Elo Kiivet. The participants of the workshop came from 15 different countries. The camp was funded with the support from the European Commission (European programme for Adult Learning – Grundtvig).

You can read the reports of the group work here and see the photos on the project's home page .

EESTIS KAITSTUD MAGISTRI- TÖÖD 2012

Tallinna Ülikooli Eesti Humanitaariainsituudi linnakorraldus

sügis 2012

Kadri Koppel. Tallinna uus raekoda – jätkusuutliku linnaarengu sümbol? Administratiivhoone projekti kriitiline analüüs

Lauri Henno. Kinnisvaraarendajate hoiakud huvigruppide kaasamisel

kevad 2012

Liis Laine. Päränd ja miljöö kui Pärnu linnaruumi identiteedi vari: linna eripära kujundaja ja ajaloolise mälu esindaja

Madle Lippus. Osaleva planeerimise võimalikkusest Põhja-Tallinna Kalasadama planeeringu näitel

Julia Käen. Konkurentsivõimelise identiteedi kontseptsioon. Kohtla-Järve linna imago eesti ja vene trükimeedias

Robert Sadovski. Tallinnas toimunud meelevalduste kajastamine meedias

Erik Vest. Esindusvõimu roll linnaruumi planeerimisprotsessis Tallinna näitel

Annika Palu. Ehitusloata hoonete problemaatika ja regionaalne perspektiiv ruumilise planeerimise protsessis: Saku valla näitel

valik Tartu Ülikooli geograafiaosakonna magistritöödest

Ingrid Grigorjeva (geograafia). Spordiürituste mõju sihtkohalojaalsuse kujunemisele

Ingrid Järve (geograafia). Tartu linna kolmemõõtmeliste (3D) andmete visualiseerimine Filosoofi miljööväärtusega hoonestusala näitel

Kadri Reinsoo (geograafia). Rahvustevaheline suhtlemine elukohas: Tallinna eesti- ja venekeelse elanikkonna näide

Kati Kadarik (geograafia). Noorte leibkondade elukohavalikud siselinnas muutuste põhjustajana Tartu linna näitel

Katrin Anier (geograafia). Haridusränne endistest

sotsialismimaadest Suurbritanniassa 1998-2009

Laura Altin (geograafia). Tartu lennujaama geograafilise mõjuala hindamine

Liina Selgmäe (turismigeograafia). Geograafiliste tegurite roll käibejuhtimise põhimõtete rakendamisel Tallinna nelja- ja viietärnihotellide näitel

Mihkel Pindus (geograafia). Suure liiklusintensiivsusega autotee läheduse mõju südamehaiguste ja hingamisteede kaebuste esinemisele Tartu RHINE kohordis

Rando Kängsepp (turismigeograafia). Regionaalsete turismi arendus- ja turundusorganisatsioonide roll Eesti turismimajanduse arendamisel

Sille Sommer (geograafia). Soviet Housing Construction in Tartu: The Era of Mass Construction (1960-1991)

Õie Nikkel (geograafia). Ruumiandmete kvaliteet Eestis ruumiandmetega töötavate inimeste näitel - teadlikkus, kokkupuuted ja suhtumine

Tallinna Tehnikaülikooli logistikainstituudi transpordiplaneerimise õppesuund

Kairi Kaurla. Harjumaa avaliku ühistranspordi ühtne piletisüsteem

Kristjan Klaar. Reisiliikluse prognoos raudtee neljal põhisuunal

Tallinna Tehnikaülikooli Tartu Kolledži maastikuarhitektuur

Margit Välja. Kogukondlike suhete sõltuvus elukeskkonna kvaliteedist väljaehitatud uuselamualadel

Olga Beloglazova. Ehitusliku miljööväärtuse käsitlemine maapiirkonnas Värskas vallas näitel

Martin Kree. Planeeringute koostamise probleemistikust aktiivse reljeefiga aladele Otepää vallas näitel

Liisu Lehari. Väärtuste diskursus miljööväärtuslike külade teemaplaneeringutes

Kaisi Udumäe. Tartu Ülikooli Kliinikum ja Tartu linna ruumiline areng 20. sajandil ja 21. sajandi algul

Heleri Tooming. Linna haljastu analüüsi ja kavandamise põhimõtted jätkusuutliku rohestruktuuri arenguks Tartu linna näitel

Eleriin Tekko. Ökoloogiline maastikukujundus ning selle rakendamise võimalused Eestis

Mari Rohtla. Landscape Architecture and the Art of Cinema: Between Imaginary and Real

Eesti Kunstiakadeemia urbanistika

Mikko Janne Max Laak. The Soviet Inheritance. The lived perception of the Soviet time housing district Lasnamäe

Maiken Loog. Everyday Practices on the Riverside. How to regain the importance of the Emajõgi in the everyday life of Tartu?

Anna Wagener. Working the District. Socio-Spatial Processes in Cultural Quarters

aedade kujunduses

Eva Prüüs. Lasteaiaaalistele laste väljas mängimise võimalused

Kerli Viinalass. Visuaalselt avatud ja visuaalselt suletud maastike olulisus matkarajal liikudes

Eesti Kunstiakadeemia arhitektuur ja linnaplaneerimine

Helin Kukk. Ooper – linna katalüsaator

Karin Leht. Sadama küla

Ülle Maiste. Hullumaja

Olga Orlova. Tallinna teaduskeskus

Enno Parker. Mai rand

Mari Rass. Tallinna vangla muutuv maailmas

Martin Tago. Elukvartal Tallinna kesklinnas

Marju Tammik. Turg muutuv tarbimiskeskonnas. Lõuna turg

Holden Vides. Loomemajanduskeskus

Eesti Kunstiakadeemia linnamaastike eriala

Martin Lepplaan. Pääsküla prügila reaktiveerimine

Eesti Maaülikooli Põllumajandus- ja keskkonnainstituudi maastikuarhitektuur

Helen Jors. Detailplaneeringute koostamine looduskaitsealadel

Marju Juhkam. Eesti maastiku kuvand Eesti populaarseimates filmides

Maarit Järsk. Õpilaste ootused kooliõue rekreatsioonivõimaluste suhtes Viljandi Paalalinna Gümnaasiumi näitel

Katre Järveläinen. Liikumispuudega laste puhkevõimalused Eesti maapiirkondade rekreatsioonialadel

Kati Jõgi. Mida on turistid pildistanud Saaremaa maastikus ja miks on see oluline?

Maarja Koosa. Kuidas ideoloogia kujundab avalikku ruumi? Kolme linna näitel

Ann-Leena Lepna. Kuulmismeele mõju maastiku tajumisele

Gen Mandre. Säästlike sadevete korraldamise süsteemide rakendamine Loode-Pärnus, Eestis

Martin Miller. Viimase 20 aasta rahvusvaheliste pargikujundustrendide rakendamine Eesti praktikas

Kristi Mitrofanov. Integratsioon Maastikuruumi omaduste ja mängu vahel

Kai Mändmets. Tartu linnas kehtestatud planeeringute tehnilistele normidele vastavuse analüüs

Terje Ong. Toidu-urbanismi initsiatiiv. Toit kui tööriist, mille abil linna vormida, ümber struktureerida ja kujundada; kasutades Tartut testalana, et kaardistada potentsiaale

Anu Parksepp. Tervendav jõud lastehaigla

Petra Počanić

Ülevaade

NÄHTAV JA NÄHTAMATU INIMENE LINNARUUMIS

Madli Maruste, linnasotsioloogia doktorant, Centre for Urban and Community Research, Department of Sociology, Goldsmiths, University of London

Essee ilmub koostöös Tartu ja maailma kultuurilehega Mürileht.

Suurlinnad ja urbanistlikud keskkonnad on alati uusi inimesi ligi tõmmanud. Linnad on kohad, kuhu inimesed suunduvad uut elu, tööd, haridust ja õnne otsima. Suurlinn oma mitmekesisuses kannab endas lubadust potentsiaalsest anonüümsusest ja individuaalsest vabadusest, mida ei leia väikelinnast

või külast. Linn toimib kui tõmbekeskus, kuna seal on rohkem võimalusi eneseteostuseks mitte ainult oma riigi elanikel, vaid ka uutel tulijatel. **Suurlinn on eeldatavalt tolerantsem keskkond kui maapiirkond** ning võimaldab vahel leida tööd ka kohaliku keelt ja kultuuri tundmata. Sellest tulenevalt toimubki suurlinnade plahvatuslik suurenemine, kus inimesed on nõus elama ka ebainimväärsetes tingimustes, selleks et saada osa linna poolt pakutavast. Linnast lahkudes ei pruugiks nad ellu jääda.

On teatud hulk inimesi, keda me linnaruumis ei märka. Mitte seetõttu, et nad oleksid nähtamatud, vaid nende staatus ei luba neil nähtaval olla, sest see seaks ohtu nende turvalisuse. Need inimesed ei oma kehtivat elamisluba, kuna nende asüülitaotlus on riigi poolt tagasi lükatud. **Dokumentideta inimestest** on harjutud rääkima väga ühepoolsest vaatenurgast lähtuvalt, neid demoniseerides ning halvustades. Tegemist ongi delikaatse teemaga, kus on palju erinevaid vaatenurki ja seisukohti, kuid seda küsimust oleks tarvis valgustada võimalikult erinevate nurkade alt.

Esseed loe edasi värskest Mürilehest.

INTERVIEW WITH MAROS KRIVY

Estonian Academy of Arts has chosen a new urban studies professor in charge for the term 2012-2013. It is almost a responsibility for our editorial team to introduce him to you, dear reader, and ask a few questions related to the future of the urban studies programme.

What is your connection to Tallinn?

I have been commuting regularly between Helsinki and Tallinn during the last 4 years. Within the Urban Studies program, I have been teaching lecture courses during the last 2 years. I took part in conferences and exhibitions. I've met here few dedicated people. Earlier, I was attracted to the poetics of Tallinn's empty spaces and urban voids. Today, this attraction persists, but on top of that I am trying to understand why these places are becoming increasingly attractive and what are the possible consequences. There are numerous other connections, on the scale from imaginary to pragmatic.

It's been 9 years of Urban Studies in Estonia. The distinctive mark of the MA in Urban Studies is its reliance on theoretically informed action in the field. An important part of the studies consists of semi-realistic design studio projects that engage real actors. What is the agenda for the urban studies curriculum today? We have heard of ideas of making it more practice based, looking at the programme as further education for urban planners or going towards landscape urbanism. What is your position?

The program intends to continue and strengthen its reliance on the **'theoretically informed action in the field'**. A word of clarification how do I understand this term. "Theoretically informed action in the field" means that urban studies want to be relevant in the field, but they also want to interrogate who, why and how sets up the field and what does it mean to be relevant.

In terms of the program's content, I'd like to start from the insight that city is not a techno-scientific fact, but social and spatial process. On one hand, the ambition is to critically analyse this process – who are the actors on the urban field, what kind of objectives do they have, what are the conflicts and how these are played out in the built

environment? On the other hand, the ambition is to translate this understanding into semi-realistic design project and, hopefully, 'realistic' urban interventions and practices. On the third hand, the ambition is to translate design projects, interventions and practices back into further analyses, and so on...

In terms of the program's form, the agenda is **to make the program international**, strengthen personal cooperation with external lecturers, develop institutional cooperation with urban, sociological and architectural departments in Tallinn, Estonia and abroad.

How do you see the role of the urban studies programme in Estonia?

Estonia, as a nation state, is one of the important geographic scales of action and analysis. As Henri Lefebvre and Neil Brenner point out, the urban question is a scale question, and the urban processes are shaped at the national level, too.

Two different examples of the importance of the scale of a nation state. Firstly, as far as I know, the Urban Studies program has paid little attention to the question of state legislation in framing and shaping of Tallinn's – and other cities' – urban development. Hopefully, the program will succeed in bringing this question to students' attention.

Secondly, urban process is a process of concentration and dispersal. If one place grows, the other declines. We should focus not only on expanding cities, such as Tallinn, but also on shrinking cities, such as Narva. Or, for that matter, we should focus on countryside, which is and should be an important object of urban studies. I hope that in the near future we will be able to offer research and design projects taking out to these kind of places.

This said, the other geographic scales – street, city district, region, Europe, and the world do not cease to be of a key importance in understanding, defining and designing the urban space.

What about cooperating with the Urban Governance chair and students from the Tallinn University?

The MA program in Urban Studies relies on external lecturers from Tallinn, Estonia, and from abroad. The question of cooperation has been rich at individual level. I'd like to develop this cooperation also at institutional level, and the urban governance program at TLU is of course one of the first to be considered.

What about cooperating with local authorities, take urban studies students way of perception outside the region of Tallinn?

Indeed, the program would like to come up with projects on cities and regions outside of Tallinn and outside of Estonia. This, however, also depends

Petra Počanić

on the budget that is allocated to the program. International institutional cooperation might be one of the steps how to bring this idea closer to reality.

The question of cooperating and involving local authorities is important, and it has been part of the curriculum (e.g. in the housing district analysis lecture course). I'd like to add that **the role of urban studies, as I see it, should be not only operational, but also critical.** On one hand, we should find ways of cooperating and influencing local planning authorities. On the other hand and at the same time, we have to be able to keep a critical distance. Our role is also to analyse and understand the spatial practice of different actors (local planners, developers) in a wider social, economic and political context.

How will the cooperation continue with professor Panu Lehtovuori?

As somebody intimately connected to the program and its development, Panu is still having an important role as an informal advisor to the program. He is also one of the main organizers of the upcoming 10th Urban and Landscape Days with the title **Between Architecture of War and Military Urbanism.** The basic idea of the conference is Panu's and we gave it international format with call for papers and invited keynote speakers.

Will the urban studies programme be completely in English?

Yes, this is a precondition for making the program open to international students.

You were involved in the panel for the urban studies master thesis defence this year. What were the subjects students wrote about? What could be the themes of interests to urbanists in Estonia on 2012?

The themes ranged from typomorphological study of Lasnamäe, to scenario project for the Emajõgi in Tartu, to analysis of Tallinn's seaside informed by space syntax theory. Notably, the question of **urban public spaces** have resonated here. This is important and it is important to develop this further. In particular, the notion of public space as a 'real space' (a riverfront, a seaside) could be related to public space as a 'political space'.

Clearly, students' interest in public space touches upon conflicts about who owns the space, who decides about the uses, and who has the right to the city. The 'public space' is also a political sphere, in which the pre-conceived truths are challenged and in which the contours of commons are traced and retraced.

In Tallinn, the form, the use and the debate around the **Linnahall** is strongly connected to both of these meanings of 'public space'.

BIO: Maros Krivy

Maros Krivy is experienced researcher with an international publication record in high-scoring journals. In November 2012, he will defend his PhD in Urban Studies at the University of Helsinki. In the thesis, he is studying transformation of obsolete industrial space, drawing on the interdisciplinary perspective of architecture, urban studies, sociology, and art history. He also holds degrees in Sociology (MA, Charles University in Prague) and Photography (BA, Silesian University in Opava). Maros has extensive teaching experience, he has held graduate courses and lectures at the University of Helsinki, the Estonian Academy of Arts and the Politecnico di Milano. His research appeared in leading international scientific journals, including Journal of Architecture, International Journal of Urban and Regional Studies, Footprint, and City. Among his recent articles is "Don't plan! The use of the notion of 'culture' in transforming obsolete industrial space" (2012) and "Speculative redevelopment and conservation: the signifying role of architecture" (2011). His work has been presented at urban and architectural conferences worldwide, including annual conferences of Association of American Geographers in New York and Architecture and Humanities Research Association in Belfast. Maros was an invited speaker at the 8th Urban and Landscape Days in Tallinn, 2011. He has also practice in art and artistic research. The recent exhibitions include "Sense of Place" at BOZAR, Brussels and "New Coat of Paint" presented in Krakow and Tallinn.

Üritused

EXPERIMENTA URBANA SUVEKOOL KASSELIS

Mari Hunt, arhitekt (b210) ja **Nele Moor**, urbanistika magistrant

Seitse ülikooli Euroopast ja Lõuna- ning Põhja-Ameerikast tulid juuli alguses Saksamaale Kassellisse, et **arendada sealsele ülikoolile tulevikuvisioni**, mis aitaks neil rikastada teadus- ja teadusmaastikke ning jõuda maailmakaardile.

Linnana on Kassel eelkõige kuulunud tänu Documentale, kunstimaailma suursüdamusele, mis sarnaselt Veneetsia biennaalile tõmbab ligi sadu tuhandeid inimesi ühe suve jooksul. Kui aga Veneetsia on märkimisväärne sihtkoht ka ilma biennaalita, siis Kassel võitleb jätkuvalt oma kehvemapoolse mainega. Sakslaste endi sõnul on tegemist keskmisest koledama tööstuslinnaga, kus ei ole siseturismi pöörivat ajaloolist linnasüdat ega magnetina rahvusvahelisi noori tõmbavat Berliini-fenomeni.

foto: Mari Hunt

Mõistes, et oleme jõudnud "linnade ajastusse", lõi Documenta algataja Arnold Bode 1955. aastal ka **Documenta Urbana**. Documenta Urbana tegeles muuhulgas arhitektuuri ja kunsti suhete uurimisega, kuid eelkõige uute elamurajoonide rajamisega. Toonase ettevõtmise nimele vihjab Experimenta Urbana, nüüdne Kasseli Ülikooli arhitektuuriteaduskonna korraldatud töötuba/laboratoorium. Iga kahe aasta tagant kohtutakse, et luua uusi visioone kahesaja tuhande elanikuga linnale. Seekord soovisid korraldajad jätta uurimisrühmad riikidepõhiseks, et sel moel võimalikult palju piirkondlikke tugevusi ja eripärasid esile tuua. Teemaks oli teadmiste maastikud (Knowledge Landscapes), mille käsitlemisel anti lahtised käed, kuid rõhutati vajadust leida linnale ja eelkõige ülikoolile püsivad tõmbefaktorid.

Eestlaste esindus, kuhu kuulusid kunstiakadeemia urbanistika- ja arhitektuuri-tudengid Tiia Vahula, Isabel Neuman, Rebecca Kontus, Damiano Cerrone, Nele Moor ja Mari Hunt, Aalto Ülikooli linnaplaneerimise doktorikandidaat Kristi Grišakov ja kunstiakadeemia urbanistikaprofessor Panu Lehtovuori, oli linnateaduste-keskseim. Teised grupid koosnesid peamiselt arhitektidest ja lähtusid uurimisvalikutes oma erialast.

Kahel esimesel päeval toimus konverents, mille esinejateks olid Kasseli ülikooli rektor Rolf-Dieter Postleper, Kasseli linnaplaneerimise ametist Cristof Nolda, kohaliku Volkswageni autotööstuse juht Hans Helmut Becker ning mainekamatest kutsutud professoritest Müncheneri Tehnoloogiaülikooli professor Alain Thierstein ning

Petra Počanić

Texase Ülikooli professor Wilfried Wang. Teisel päeval uurisime Kasseli ajalugu kaartidel ja tänavatel.

Ajalooliselt väga tihedalt asustatud ja eduka Kasseli lugu võttis uue pöörde peale Teist maailmasõda, kui linnasüda ja paljud muud piirkonnad oli vajalik praktiliselt nullist üles ehitada. Mitmed 1950. aastate varase modernistliku arhitektuuri pärlid paiknevad just Kasselis ja erinevalt hilisematest järelkäijatest omavad meeldivalt inimsõbralikke mahte. Kuid juhtus ka seda, et mõni üksik allesjäänud ajalooline hoone lammutati suurte sõiduteede rajamise joovastuses. Kassel reklaamis ennast autolinnana, kus viie minutiga on võimalik kiirelt ja mugavalt linna ühest otsast teise sõita. Pärast esimest suurt modernismilainet tuli pohmelus, millest siiani taastutakse. Intervjueerides kohalikke ning kuulates ekspertide hinnanguid, jäi kõlama linna madal enesehinnang – Kassel kui koht, kuhu ei taheta jääda pärast õpingute lõppemist, intensiivne liiklus, kole arhitektuur, vähene rohelus...

Kasselis oli tunda **sarnasust Helsingiga**, sest vaatamata skaalade erinevusele on ka Kasselis tunda 1950.-60. aastate linnakasvu jälgi. Kuid erinevalt Helsingist jätab Kassel oma tugevused esile tõstmata ning näeb neid nõrkustena. Innovatsioon ei ole siin linnas alati head kaasa toonud ning sellega on kohalikel segased tunded.

Documenta on kohalikest perspektiivist vaadates justkui ufo, mis toob iga viie aasta tagant

linna uue mentaalse maastiku ja turistik, 100 päeva pärast aga pakib ennast taas kokku ning kaob. Püsivamad võrgustikud Documenta, linna ja ülikooli vahel puuduvad.

Valisime uurimispiirkondadeks kolm ala: ülikoolilinnak koos sotsiaalselt ja majanduslikult veidi mahajäänuma naaberkvartaliga; Documenta ala, mis oli sellel aastal võrreldes eelnevatega linnaruumi laienenud; ning Fulda jõgi ja selle kaldad, mis olid tuntavalt alakasutatud.

Leidsime, et Kasseli nõrkustes peitus tema potentsiaal. Ülikooli naaberkvartal, mille esindustänava pooled rendipinnad olid välja üürimata, õhkas väarikat boheemlust – 1920. aastate kõrged elamud tundusid ideaalsed tudengiteprojektideks. Kasseli modernistlik planeerimine on vastuoluline teema, seda häbeneti, aga samas ka esitleti – kindlasti on pärle, mis vajaksid rohkem esiletoomist. Lisaks hoonetele ka väiksemad üksused – sõjajärgsed “ajutised” kioskid esmatarvete müümiseks ning hilisemad šikid mahukad klaaskuubid. Jalakäijate tunnelid (mis veel 1970. aastatel olid kenasti hoitud ja valgustatud), rääkimata treppide alleest, mis avas vaate ärikvartalist Documenta Hallele ja idüllilisele mägimaastikule. Eelkõige olid need eripärad linna teadvusse toomata ning vajasid esiletõstmist ja mängulist tähendustele ja funktsioonidele lähenemist. Optimaalseima lahendusena leidsime olevat **digitaalse võrgustiku**, mis tooks kokku kõik

erinevad huvid ja algatused mitmetelt ametlikelt ja mitteametlikelt tasanditelt. Sammhaaval pehme lähenemine, nagu ajutiste struktuuride ning ettevõtmiste meetod, tundus sobivaim tee linnale, mis siiani põeb lammutamise ja jõuliste planeerimisotsuste traumasid.

Üritused

TOIDU- TEEMALINE „COOP CAMP“ TAMPERES

Terje Ong, maastikuarhitekt ja toidu-urbanismi uurija

Augustikuu viimasel nädalavahetusel, 24.-26. augustil, toimus Tampere Pispala linnaosas koostöö-teemaline mitteformaalne konverents nimega „**Coop Camp**“. Tegemist on üsna noore üritusega, mida korraldab Pispala kultuuriühing (Pispala Culture Association) ning Pixelache Helsinki. Konverentsi eesmärgiks on tuua kokku isikuid ja ühendusi, kes tegelevad peamiselt mittetulundusliku koostööga ühiste sotsiaalsete, majanduslike või kultuuriliste eesmärkide saavutamiseks. Konverents on hea platvorm, et jagada teadmisi ja kogemusi ning luua uusi kontakte ning koostöövõimalusi. Sellel aastal teistkordselt aset leidnud üritus keskendus toidu temaatikale.

Vastukaaluks peavoolu toidutootmise, -jagamise ja -tarbimise kapitalistlikele mudelitele arutleti kolme päeva vältel selle üle, kuidas ehitada üles humaansemat ühiskonda, mis toetuks n-ö **solidaarsele majandusele** (*solidarity economy*), **kogukondadele ning koostööle**. Toit kui inimese põhivajadus on üsna fundamentaalne tala, millest alustada, ning häid näiteid ja mõtteainet jagus kõikideks päevadeks.

Ürituse peaesineja, ökosüsteemi-disainer, permakultuuri viljeleja, linnafarmer, õpetlane ning praktik **Nance Klehm** (Chicago, USA) rõhutas inimeste baasuskuste ja -teadmiste olulisust ning selle kapitali kasvatamist koostöö kaudu. Klehm usub kollektiivsesse tegemisse, avalikkuse kaasamisse ja informeerimisse. Ka kompostihunniku ehitamine saab olla *performance* avalikus ruumis,

mis laiendab potentsiaalset info vastuvõtjate hulka. Peaesineja inspireerivast sõnavõtust jäi kõlama kriitiline noot, kuivõrd kaugenenud me oleme oma juurtest ning laseme teistel teha otsuseid, mis puudutavad otseselt meie keha, tervist ja vaimu.

Teemasid, mida konverentsil kajastati, oli päris palju: kogukonnaaiast *pop-up*-kohvikuni, sotsiaalpangast, mis pakub laene toidu-teemalistele väikeprojektidele, kuni linnakoriluse veebirakenduseni, toidukooperatiivist toidu-urbanismi teooriani välja. „Coop Camp“ demonstreeris ilmekalt, et alternatiivsed võimalused on olemas ning igaühel on võim valida. Kui üksi ei oska või ei taha, on kuskil kindlasti mõttekaaslasi ja mitte vähe!

Jutte ürituselt saab järelekuulata siit.

ÜRITUSED

OLEMAS / TULEMAS

19. - 21. oktoober, Tartu

Sügiskool „See linn ja teine. Emajõe Ateenast Supilinna“

Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikülikooli Tartu Kolledž ja Supilinna Selts ootab Eesti ja välismaa ülikoolide bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe tudengeid, arhitektuuri- ja kultuurihuvilisi, kõiki, kellele linn on osa elust ja keskkonnast Tartusse sügiskooli „See linn ja teine. Emajõe Ateenast Supilinna.“ Täpsem kava siin. Registreerumine siin.

4 - 5 October in Tallinn's Nordic Hotel Forum Euregio 8th Forum „Transport Visions of the eastern shore of the Baltic Sea“

There are a number of projects and plans for transport corridors, hubs and logistics centres that significantly affect the development of the Eastern shore region of the Baltic Sea. Initiatives such as Rail Baltic, Via Baltica and Allegro trains seek to bring the region closer to the rest of Europe. All these are interdependent on each other and a plethora of international actors. Multilateral co-operation is essential to achieve synergy and maximum benefit. Harju County Government, together with Helsinki-Tallinn Euregio (cooperation network of the cities of Helsinki and Tallinn, Uusimaa Regional Council, Harju County Government and Union of Harju County Municipalities) is proud to host the 8th Helsinki-Tallinn Euregio Forum. The event focuses on transportation, the visions for the future of region, the project Rail Baltic and international cooperation. Additional information here.

alates september 2012

Eesti Kunstiakadeemia arhitektuuriteadkonna avatud loengute sari

Septembris jätkub eelmisel õppeaastal alanud EKA avatud loengute sari, mis on mõeldud kõigile tehiskeskonna loomisega tegelevatele üliõpilastele ja sellega seotud erialade praktikutele ning avatud ka ruumikultuuri huviliste laiemale ringile. Loengud algavad kell 19 ja toimuvad Teaduste Akadeemia, LHV panga või EKA arhitektuuriosakonna saalis.

Loengusarja sügissemestri esinejad:

06.09 **Haakon Rasmussen** / 3RW architects

13.09 **Oron Catts** / SymbioticA

20.09 **Odile Decq** / ODBC

27.09 **Achim Menges** / ICD Stuttgart Universität
Teaduste Akadeemia saal (Kohtu 6)

04.10 **Renee Puusepp** / SliderStudio

LHV panga väike saal (Tartu mnt 2)

18.10 **Ena Lloret Kristensen** / ETH Zürich

LHV panga saal (Tartu mnt 2)

01.11 **Johan Peter Paludan** / Copenhagen

Institute for Futures Studies

LHV panga saal (Tartu mnt 2)

15.11 **Michael Weinstock** / Architectural

Association School of Architecture

LHV panga saal (Tartu mnt 2)

29.11 **Tham & Videgård Arkitekter**

LHV panga saal (Tartu mnt 2)

Loengusarja kodulehekülg on siin.

avamine 12. september kell 15 Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu fuajees

Näitus "Elu märgid"

Näitusel on eksponeeritud ideeprojektid, mis sündisid tippteaduse, disaini ja kunsti koostöös. Eesti Kunstiakadeemia arhitektuuri-, disaini- ja uusmeedia tudengid vormisid ideed 2012. a jaanuaris toimunud õpitoa (juhendaja arhitekt Veronika Valk) käigus, kus nad said Eesti tippteadlastelt praktilisi ja teoreetilisi teadmisi sünteetilisest bioloogiast. Näituse avamisel toimub arutelu sünteetilise bioloogia eestkõneleja prof Raivo Vilu, arengubioloog prof Toivo Maimetsa ja biosemiootik prof Kalevi Kulli osavõtul. Avamisele on oodatud kõik huvilised. Näitusel eksponeerivad oma töid Johanna Jõekalda, Artur Staškevits, Tiia Vahula, Heleriin Vaher, Grete Veski, Mari Hunt, Kaisa Kangur, Katrin Kosenkranius, Anne Reinberg, Anne Meesit, Aleksander Sprohgis, Lilli Tõlp, Piibe Piirma, Eve Komp, Kristi Tuurmann, Hendrik Väli, Harri Kaplan, Laura Linsi ja Kristjan Männigo. NB! Näitus "Elu märgid" avatakse 9. oktoobril ka Tartu Ülikooli Molekulaar- ja rakubioloogia instituudi fuajees (Riia tn 23). Töötoa kohta loe lähemalt siit.

27. - 30. september, Tallinn

VABA LINN

Järjekorras teine Vaba Linn, mis seekord koosneb neljast praktilisest, vabavaralisele mõtlemise ja linnaruumi ühendamisele pühenduvast töötoast. Valdkondadena on esindatud avatud tehnoloogia,

avatud disain, avatud haridus ja avatud teadmised.

Töötubade programm:

"The map is more interesting than territory"

läbiviijad Stefan Kainbacher (Austria, Neon Golden) & Andreas Wagner (Saksamaa, Coworking Tallinn)

"Pop-up linnainstallatsioon"

läbiviijad Mikk Meelak & Karin Tõugu (b210)

"Kuidas õpetada linna lastele?"

läbiviija Kadri Klementi (b210)

"Avatud Tallinn – Open Tallinn"

läbiviija Herkko Labi (Kultuurikatel)

Rohkem infot Vaba Linna kodulehelt.

18. septembril kell 13.00 toimub Põhja-Tallinna

valitsuses, Niine tn 2, teise korruse saalis

Kalasadama ümbruse detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi tutvustav avalik arutelu

15 - 16 September in Riga

Baltic Urbanists' summer days

Urban Institute Riga (LV) is organising the Estonian, Latvian and Lithuanian urbanists' summer days 2012. This year the annual event has the nature of a smaller, invitation-based post-summer gathering. The tradition was initiated by Linnalabor (EE) back in 2010 forming close ties with an Urban Institute (LV) thus bringing together a pan-Baltic network of urban experts and practitioners from fields like: architecture, planning, culture, art, social activism etc. This year the event hosts also the Lithuanian colleagues. The aim is to move towards a cross-border bonding, retrospection and evaluation of the first few years in Baltic urban activism projects, as well as generating the ideas for the upcoming period.

10. - 15. september Arhitektuuri- ja disainigaleriis, Tallinn

Arhitektuuri huvikooli näitus

Eesti Arhitektuurikeskuse arhitektuuri huvikooli näitus tähistab arhitektuuri huvikooli kolme õppetsükli täitumist ja neljanda algust. Nii nagu huvitundides, küsitakse ka näitusel, mis on arhitektuur ja kuidas seda tehakse, ning kutsutakse üles üheskoos arutama, ehitama, uurima.

Näituse raames toimuvad galeriis näidistunnid ehk arhitektuuriteemalised töötoad lastele ja noortele:

11.09 kell 15:00 Mis on linn? (9-13 a)

12.09 kell 17:00 Võtame ruumi osadeks lahti (14-19 a)

13.09 kell 15:00 Kuidas arhitekt töötab? (9-13 a)

14.09 kell 17:00 Rütmid, kordused, mustrid, kaos - linnaruum (14-19 a)

Rohkem informatsiooni arhitektuuri huvikooli kohta siit.

25. juuli - 15. september

Näitus "Jõeruum" Tartu Kaarsillal

Näituse eesmärgiks on tutvustada erinevate maailma linnade lahendusi jõekallaste

integreerimiseks elava linnakoega ja rõhutada avaliku ruumi olulisust. Näitusele on valitud kaheksateist näidet paljudest võimalikest viisidest elada linnalist elu dialoogis jõega, alates isetekkelistest argipraktikatest nagu Bangkoki ujvuturud kuni mastaapsete infrastruktuuri ümberehitusteni nagu jõeäärse nimel tunnelitesse aetud maanteed Madridis.

Enamik valikust kajastab suundumusi Euroopa viimaste kümnendite linnaehituses: massiivsed liikluskoridorid peavad taganema jalgsi kõndiva inimese heaolu ja kergliikluse ees. Väiksemad sekkumised ja (kunsti)projektid võivad anda rohkem efekti kui suurejoonelised planeeringud. Samas mõistetakse avaliku ruumi tohutut mõju linna mainele ja turismitööstusele. Projekte kirjeldades on püütud avada ka nende elluviimist võimaldanud tegureid - või hinda, mida selle eest on tulnud maksta.

Näituse eesmärgiks on edendada ka avalikku diskussiooni kohaliku linnaruumi arengute osas, ärgitada linnaelanikke proaktiivsele tegutsemisele ning teadvustada Kaarsilda ja linnaruumi laiemalt potentsiaalika näituse- ja diskussioonipinnana. Näituse koostamise eest tasub tänada Jarmo Kauget, Ingrid Ruudit ja Tiit Silda.

TOIMUNUD

11. september, Tallinna galeriid

Tallinna Teisipäev

Viis Tallinna galeriid (Haus, Tam ja Vaal Galerii, 1Galerii ning Temnikova & Kasela Galerii), spetsiaalne programm ja pikendatud avamisajad – tegemist oli sarja Tallinna Teisipäev esimese üritusega.

Galeriidevahelist liikumist korraldas Kau Akadeemia ja üritust koordineeris Eesti Kaasaegse Kunsti Arenduskeskus. Vaata lisaks siit.

6. - 8. september, Kalarand

Kalarand workshop

Goethe Institute in Tallinn together with architects Siiri Vallner and Kadri Klementi hosted an architecture workshop to investigate the hotspot of local urban planning: the derelict city centre waterfront of Kalarand (Fishermen's Beach). Editors of U strongly recommend to hurry and check out the installations that 14 architects, landscape architects and artists from Estonia and abroad have managed to pull off. More information about the workshop here.

23. august Hoovis

väikloeng Arhitektuur ja muusika

Juubelväik – tõesti juba kolmekümnendat korda toimus tõenäoliselt suurima osavõtuga loeng, kus astusid moderaator Urmo Metsaga koos üles helilooja ja dirigent Andrus Kallastu, linnaplaneerija ja muusik Mihkel Kõrvits, kirjanik Birk Rohelend,

helil- ja videokuntnik John Grizinich ja lavastaja Andres Noormets. Urmo Mets: "Julgen öelda, et arhitektuur ja muusika on vanad sõbrad."

22 - 25 August in Tartu

Mobile Tartu

The aim of the conference was to discuss theoretical, methodological and empirical aspects of mobile positioning based research and applications in geography and planning. Mobile Tartu 2012 consisted of sessions on network analysis, emergency management and LBS business models. The conference was accompanied by an international PhD seminar "Mobile Methods in Mobility Studies." For further information click here.

10 - 17 August in Vilnius

LitPro Summer School "City, Language, Identity"

The Summer School had an ambition to create a context for the multidimensional research of the cultural and social geography of Vilnius to find out what is packed into the notion of the multicultural and multilingual character of the city. The major idea of the Summer School was to deliberately ground the practices of cultural identity building and exchange via language within the urban scale, and not within the scale of the nation-state, as has usually been done. The topics were covered by research groups during the week-long series of intensive workshop, lectures and field work (themes like "Tourism", "Lost, Found and Shared Items: scenarios for interactions", "The industry and the community of 'Russian pop' in Vilnius", "Urban Texts", "Urban Audio-visual Rhythms"). For more information check here.

4-12 July in Moscow

Summer school "Interactive Moscow"

"Interactive City" hosted a summer school at Strelka - Interactive Moscow: spatial theories, practices, interventions. The central theme of the school was the study of specific urban issues and trends; its aim, the engagement of young researchers and practitioners, professionals and citizens into equal dialogue.

Strelka were not an attempt to simply refresh the city's image, but to understand who is the source of change in the city and how and what lies behind the concept of "right to the city." For more information check here.

LUGEMIST

PABERVÄLJAANDED

Lasnamäe ajaleht

Lasnamäe ajalehe tegijad Stella Skultšjova, Mirjam Reili ja Kerli Virk vastavad küsimusele "kes on urbanist?"

U toimetus soovib tungivalt otsida linna pealt paberajalehte või navigeerida võrguväljaande helesinisel maastikul (siin).

Urbanist võib olla iga rattur ja autojuht, laps ja vanur, poemüüja ja pankur, kes jõuab oma igapäevatoimetuste juures märgata ümbritsevat: uusi rattateid ja parandamata auke autoteedel, tühermaid ja linna tuiksooni, sügise saabumist parkides ja lõputuid ummikuid kesklinnas.

Mitteametlikke hobieurbanistide kogunemisi võib täheldada turgudel ja tänavatel, seltsimajades ja poodides. Kõik, mis päeva jooksul on silma jäänud. Kõik, mis teeb meele rõõmsaks või on pinnuks silmas, arutatakse läbi. Urbanistid vestlevad, arutlevad, naljatlevad ja kaebavad ning vahel jõuavad ka lahenduseni.

Sarnaselt sai alguse Lasnamäe ajaleht, mis tekkis kolme tudengi huvist linnaruumi vastu, kes algselt lihtsalt märkasid enda ümbruskonda ning hiljem, muutes positsiooni, hakkasid eesmärgipõhiselt oma keskkonda jälgima ja kaardistama.

Project Baltia nr 16, 2012

Teemaks seekord ise-organiseerumine.

MEEDIA

Veronika Valk / Sirp 03.08.2012

Sildistamata ruumid

Vestlus Lõuna-Korea arhitekti Minsuk Choga.

Maris Sander, Teele Pehk / Eesti Ekspress 14.07.2012

Meie linn, meie voli!

Maris Sander / Eesti Ekspress 22.06.2012

Linn kuulub meile (ja riik ka)

Kadri Klementi / EPL 14.06.2012

Linnaurija pilk eluväärse linnaelu korraldamisele

Kaarel Tarand / Sirp 7.06.2012

Kullakülvajad

URBAN PHOTO

Petra Počanić, all-rounder

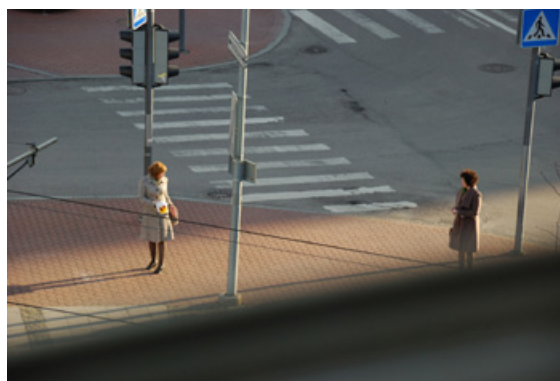
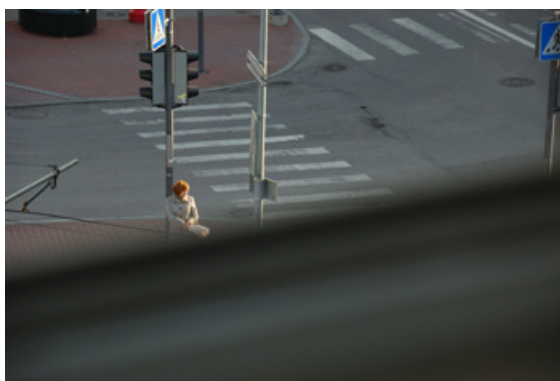
When you walk through a city among all the things you see, the buildings and people are those that determine a place the most (assuming that your psycho-physical space is balanced, that there is no storm, earthquake, extreme cold, heat or a terrorist attack). But there is a basic difference between buildings and people. This is that you cannot look inside people.

Petra Počanić

George, the pigeon that lost his message. Petra Počanić.

Two women talking. One is armed with flowers. Petra Počanić.